

Jan de Vries: 'De huidige ontwikkelingen in de fokkerij geven ruimte voor deze nieuwe ki-organisatie'

'Aardigheidje' ontwikkelt zich tot serieuze ki

Per 1 januari 2010 gaat de jongste ki-organisatie van Nederland, KI Total, van start. Wat begon als experiment wordt nu serieus. Genomic selection speelt op dit moment een nog bescheiden, maar later een mogelijk grote rol in het initiatief van Jan de Vries (rechts op de foto's) en Tjalke Albada.

tekst **Florus Pellikaan**

Ze kennen elkaar vanuit familieverband al van jongs af aan: Jan de Vries (30), mede-eigenaar van Diamond Genetics (handel in fokmateriaal) en Eurogenes (internetplatform voor commerciële activiteiten van fokkers) en Tjalke Albada (47), eigenaar van de zelfstandige ki-service Zuidwest-Friesland. Beiden hebben veel passie voor fokkerij én een ondernemersgeest. In 2007 kwam het tot een zakelijke samenwerking doordat Albada stieren van Diamond Genetics ging testen die vanwege blauwtong niet naar het buitenland geëxporteerd konden worden. Voorbeelden zijn Allure, een Goldwyn uit de Ashlynfamilie en Adrenaline, een Adventzoon uit de Redrosefamilie. Per 1 januari zetten ze samen een nieuwe stap en starten ze KI Total op.

Waaruit bestaan jullie gezamenlijke activiteiten tot nu toe?

Albada: 'Vanaf 2007 werden er jaarlijks een stuk of vijf stieren door KI Zuidwest-Friesland getest. Diamond Genetics had altijd wel stieren met mooie, internationale afstammingen, die bijvoorbeeld bekend zijn van showsuccessen of hoge indexen en KI Zuidwest-Friesland heeft de klanten voor proefstiersperma. Het testen van stieren begon als een "aardigheidje", maar viel eigenlijk altijd een beetje tussen tafellaken en servet. Afgelopen zomer hebben we besloten het structureerder aan te pakken en KI Total op te starten.'

Wat zijn jullie met KI Total concreet van plan?

Albada: 'We hebben onze persoonlijke

ambities om in de fokkerij te werken een nieuwe dimensie gegeven. Deze stap wordt gevoerd door onze liefhebberij, maar ook door de actualiteit.'

De Vries: 'De huidige ontwikkelingen in de fokkerij geven ruimte voor deze keuze. Het is natuurlijk ontegenzeggelijk dat genomic selection grote invloed gaat hebben in de fokkerij. Wij verwachten dat lang niet iedereen vliegend van start gaat met genomselectie. In het begin willen we veehouders die hechten aan de emotie in de fokkerij bedienen met proefstieren uit de beste koefamilies. Op dit moment lopen de laatste voorbereidingen en per 1 januari 2010 starten we met het jaarlijks inzetten van tien stieren, die op dit moment in het buitenland gehuisvest zijn. Het doel is dat uiterlijk 1

januari 2011 iedere melkveehouder in Nederland sperma bij KI Total moet kunnen kopen.'

Welke rol speelt genomic selection binnen KI Total?

De Vries: 'Eerst een bescheiden, later mogelijk een grote rol. Op dit moment kopen ki-organisaties die de beschikking over de genometest hebben alleen de hoogste van vijf volle broers. Deze heeft misschien twintig punten TPI meer dan de nummer twee en die kopen wij dan wel. We geloven in genomic selection, maar met de huidige betrouwbaarheid is echt nog niet op twintig punten TPI of nvi te bepalen welke stier de beste is.' 'Vanaf 2013 liggen alle kansen open doordat de genometest in Amerika dan vrijkomt. Grote industriële partijen trekken op dit moment op allerlei manieren aan deze tijdslijn. Het behoort tot de mo-

Wanneer het de tien hoogste stieren van Nederland zijn, dan heb je beslist genoeg. We werken op dit moment aan goede deals voor de fokkers. Door de komst van genomselectie, wat gepaard gaat met een meer nauwkeurige selectie, kunnen fokkerijorganisaties de nieuwe O Manzonen straks echt niet meer voor het traditionele bedrag bij de fokkers aankopen. Bij ons horen grotere nabetaalingen of zogenaamde leasedeals misschien wel tot de mogelijkheden. Dan zijn er zeker fokkers die ons het recht van eerste koop toezeggen.'

'Indien fokkers een hoge genometest fokken, moeten ze kiezen wat ze ermee gaan doen. Verkopen, in de wetenschap dat de kans bestaat dat de koper binnen enkele maanden elk rietje van deze stier kwijt kan, of zoeken naar alternatieven, met voor de fokker interessante aanbiedingen.'

oud die niemand kent gecombineerd met een superhoge genometest die nog geen lijst heeft gemaakt en waarvan geen foto is. Niemand herkent dan nog iets van deze stieren. De emotie krijgt daarmee een flinke tik, waardoor we de varkensfokkerij wel eens zouden kunnen opvolgen. Daar weet ook niemand van welke beer het sperma is dat voor een kleine prijs in de zeug komt. Deze ontwikkeling zal de spermaprijs in de rundveefokkerij drukken. KI Total is een platte organisatie met weinig kosten en daardoor hopen wij het sperma scherp aan te kunnen bieden.'

Hoe had genomic selection dan in de fokkerij geïntroduceerd moeten worden?

De Vries: 'Fokkerijorganisaties moeten uit blijven dragen dat fokstieren het meest betrouwbaar zijn en dat genomic selection alleen een hulpmiddel is om

Jan de Vries: 'Emotie in de fokkerij krijgt door genomic selection een flinke tik'

gelijkheden dat de test misschien wel eerder vrijkomt. KI Total moet zich daarvoor gaan voorbereiden op dat nieuwe hoofdstuk in de fokkerij.'

Is het jaarlijks inzetten van tien stieren niet wat weinig?

De Vries: 'Nee, dan denk je ouderwets. Bij het proef-, wacht- en fokstiersysteem is tien stieren inderdaad niet zo veel. Het gaat hier over hoge genometestieren.

Welk gevaar zien jullie in genomic selection?

De Vries: 'De rundveefokkerij heeft met haar hele omvang altijd bestaansrecht gehad vanwege de emotie die aan fokkerij vastzat. Honderd euro voor een rietje sperma van Shottle of Durham is voor het overgrote deel van de boeren niet economisch, maar de emotie van herkenning en erkenning zorgde hiervoor. Door genomics wordt straks misschien de hoogste stiervader van tien maanden

afzwaaiers naar beneden niet als proefstier in te zetten. Niet alle organisaties doen dat op dit moment en sommige maken genometestieren nu al te belangrijk. Wij zijn van mening dat de betrouwbaarheid van genomics zeker op dit moment niet moet worden overdreven.'

Hoe ziet de fokkerij er over tien jaar uit?

Albada: 'De invloed van genomics zal stijgen, de melkveebedrijven worden groter en de spermaprijs gaat zakken. Hoe de markt van aanbieders zich verder ontwikkelt, is moeilijk te voorspellen. Er komt in ieder geval ruimte voor nieuwe initiatieven en organisaties en iedereen moet zich via concurrentie bewijzen. Zeker is dat de komende tien jaar interessant worden.' |